

N:o 29.

Ank. till Riksd. kansli den 22 febr. 1895, kl. 1 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckt motion om beviljande af låneunderstöd för anläggning af jernväg från Orsa till Bollnäs.

(R. A.)

Från Andra Kammaren har till statsutskottet öfverlemnats en af herrar *J. Johnsson*, *O. Wikström* och *N. Hanson* väckt motion (n:o 127) derom, att Riksdagen måtte bevilja och ställa till Kongl. Maj:ts disposition ett extra anslag å 1,847,500 kronor, motsvarande halfva anläggningskostnaden för en jernväg från Orsa socken i Dalarne till Bollnäs station å norra stambanan, för att under de vilkor och bestämmelser, som Riksdagen faststälde för understödjande af enskilda jernvägar, af Kongl. Maj:t anvisas såsom lån till det bolag, som komme att bildas för byggande af jernvägen, att utgå med en tredjedel under hvartera af åren 1895, 1896 och 1897.

Till stöd för detta förslag anföra motionärerna hufvudsakligen, att åstadkommandet af en direkt jernvägsförbindelse mellan Dalarne och någon punkt å norra stambanan i närheten af Bollnäs länge varit ett önskningsmål, som framkallat en ej obetydlig aktieteckning så väl af de kommuner, hvilka närmast berördes af en sådan jernväg, som af enskilde, men att jernvägen svårligen skulle kunna komma till stånd utan statens mellankomst. Att ett statsintresse af obestriddig vikt här föreläge, vore uppenbart, då man toge i öfvervägande den betydelse, som denna jernväg skulle få ej blott för de trakter den genomginge, utan äfven för de norra orterna. Den blefve

Bih. till Riksd. Prot. 1895. 4 Saml. 1 Afd. 18 Häft. (N:o 29.)

nemligen en vigtig trafikled, som tillförde statsbanan de produkter, som kunde afsättas och förbrukas af befolkningen efter Voxnans floddal och den nordostliga delen af Dalarne med dess tillgång på råmaterialier, som väntade på lättare kommunikationer för att kunna göras fruktbarande.

Enligt uppgjort kostnadsförslag skulle en bredspårig jernväg, utgående från Orsa och derifrån öfver Ore, Dalfors, Voxna, Ofvanåker och Alfta, framdragen till Bollnäs, med inköp af rörlig materiel m. m. betinga en kostnad af 3,695,000 kronor.

Med afseende på denna banas vikt för det allmänna, och då genom aktieteckning ej högre belopp än halfva anläggningskostnaden vore att påräkna, vågade motionärerna dess tillitsfullare hoppas, att från statens sida den kraftiga hjälp, som alltid plägat lemnas åt jernvägsföretag, hvilka af Riksdagen ansetts vara af omfattande betydelse för landets ekonomiska utveckling, jemväl måtte komma ifrågavarande företag till del, som motionärerna vore förvissade, att staten icke kunde äfventyra någon förlust.

Då utskottet nu går att afgifva utlåtande öfver ifrågavarande motion, tillåter sig utskottet erinra, att vid sistlidna års riksdag förelåg ett af enskilda motionärer väckt förslag, att Riksdagen måtte till låneunderstöd åt enskilda jernvägar intill högst halfva anläggningskostnaden och under bestämmelser i öfrigt, som af 1891 års Riksdag blifvit fastställda, till Kongl. Maj:ts förfogande ställa ytterligare ett extra anslag af fem millioner kronor, att utgå under åren 1895 och 1896.

Härom yttrade utskottet, bland annat, följande:

»Sedan 1871 och 1876 årens Riksdagar, hvar för sig, till Kongl. Maj:ts förfogande ställt en lånefond för enskilda jernvägar af 10,000,000 kronor, att utgå med 2,000,000 kronor årligen under fem års tid, nedsatte Riksdagen år 1881 den för nästkommande femårsperiod 1882—1886 beviljade fonden till 5,000,000 kronor, att utgå med 1,000,000 kronor om året, och har Riksdagen derefter så väl år 1886 som år 1891 fasthållit vid sistnämnda belopp. Oanmärkt bör dock ej lemnas, att Riksdagen dessutom för vissa jernvägsföretag anvisat särskilda lån, uppgående åren 1882—1886 till 2,345,500 kronor och åren 1887—1891 till 2,068,000 kronor, hvadan under dessa femårsperioder såsom låneunderstöd för enskilda jernvägar anvisats inalles 7,345,500 kronor och 7,068,000 kronor, samt att under nuvarande femårsperiod Riksdagen för anläggning af jernväg mellan Hernösand och Sollefteå beviljat särskildt lån å 2,350,000 kronor. Det belopp, som under de senaste femårsperioderna anslagits till jernvägslån, är sålunda för åren 1892—1896 redan uppnådt. Att nu öfverskrida detta belopp genom att för periodens återstående två år anslå ytterligare medel för lån till jernvägar, synes utskottet icke vara att tillråda.» — — — —

Utskottets hemställan om afslag å omförmälda motion bifölls af Riksdagen.

Med åberopande af hvad statsutskottet vid sistlidna års riksdag sålunda anfört, hvilket vid detta tillfälle torde ega så mycket större giltighet, som endast ett år återstår, till dess Riksdagen får anledning att pröfva frågan om beviljande af ny lånefond för enskilda jernvägsanläggningar och om vilkoren för lån derur, hemställer utskottet,

att herr J. Johnssons m. fl. ifrågavarande motion icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 22 februari 1895.

På statsutskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

Reservation

af herrar *S. von Friesen* och *O. Jonsson* mot den af utskottet använda motivering.
